

LUPȚA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

In franci francezi

FRANTA
EUROPA

FRF 250
FRF 300

In alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor
bancare :
DM 100 - Fr. Elv. 90 - L. St. 35

Cu avionul :

AFRICA
AMERICA DE NORD
ISRAEL
AMERICA DE SUD
ASIA
AUSTRALIA

FRF 350
FRF 400

USA 60 sau echivalent
USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France

Téléphone : (33-1) 41 12 03 73 - Tétex 270125F

Commission Paritaire N° 65481 - C.C.P. : 11 341 71 A Paris

Téléfax : (33-1) 41 12 03 79

Numărul 300

martie 1999

DOI STILPI ȘUBREZI

Mineriada din ianuarie și cedările cu care s-a încheiat au demonstrat slăbiciunea guvernului, a instituțiilor și a oamenilor care le conduc. În februarie, condamnarea lui Miron Cozma la 18 ani de închisoare și reacția energică a poliției față de o nouă tentativă a minerilor de a veni la București, a restabilit parțial încrederea în autorități. Ulterior însă, informația că șeful minerilor ar putea fi grațiat "pentru restabilirea păcii sociale" a fost considerată ca o nouă slăbiciune.

Președintele țării a fost persoana în jurul căreia s-au putut regrupa puținii oameni care încercau să mențină ordinea publică. Faptul că perenitatea instituțiilor depinde de un om rămâne însă îngrijorătoare și nu cadrează cu principiile nici cu modalitățile de funcționare ale democrației. Implicațiile asupra viitorului României sunt mai grave decât apar la prima vedere.

Occidentul va continua, desigur, să sprijine cu sume modice democrația aparentă din România, cum o fac în zeci de alte țări din Africa, America de Sud sau Asia pentru a menține o aparență de stabilitate politică și a evita conflicte interne ca cele din fosta Iugoslavie. Integrarea în Europa devine însă pe zi ce trece mai aleatorie și se accentuează riscul de a rămâne în afara ei, sub dependența mafii care controlează Rusia, Europa de Centru și cea de Est, între Kiev și Tirana.

O schimbare grabnică și fundamentală a instituțiilor ar mai putea opri această evoluție dar se izbește de rezistența îndârjită a celor în cauză și de faptul că opinia publică nu a devenit conștientă de pericolul pe care îl reprezintă.

Debandada așa ziselor "forțe de ordine" și comportamentul rușinos al cadrelor care le dirijau în ianuarie a deschis ochii multora în ce privește atât MAI cât și alte formații, care au înlocuit vechea securitate (SRI, SPP etc). Armata

însă, care s-a compromis încă din decembrie 1989, beneficiază în continuare de un prestigiu nemeritat, când constatăm că, în ianuarie reacțiile multora din trupele ce ar fi trebuit să intervină, au fost ambigue, ba chiar potrivnice rolului pe care erau chemate să-l joace. Lucrul nu este de mirare, când știm că în anii comunismului, ierarhia militară a fost formată și controlată 50 de ani pe rând de KGB și de Securitate

După decembrie 1989, încercarea din lunile ianuarie și martie 1990 de împropățare a cadrelor militare a fost curmată de generalul Stănculescu, numit temporar ministrul Apărării și apoi de Măgureanu, șeful SRI-ului, pînă la înlocuirea sa de către președintele Constantinescu.

Cadre alese și avansate pe criteriul obedienței întii față de URSS, apoi față de PCR și în cele din urmă de Ceaușescu s-au dovedit atât în decembrie 1989, cât și ulterior, brutale, fără scrupule, lașe și, în cele din urmă, trădătoare. Cu asemenea comandanți armata nu poate reedita acțiunile de la Plevna, Mărășești și în ultimul război de la Prut la Stalingrad și pînă în Munții Tatra.

Biserica Ortodoxă este cealaltă instituție care deși se bucură de un mare prestigiu în opinia publică, nu a scăpat încă de sub influența mentalității din perioada comunistă. Tentativa din ianuarie 1990 de a-i insufla un nou avînt, în timpul retragerii temporare a patriarhului la mînăstire, a fost oprită după puține săptămîni. În aceste vremuri de schimbări profunde în lume, ortodoxia română rămîne profund impregnată de compromisiunile pe care le făcuse în perioada Dej și Ceaușescu.

Fenomenul nu ne este specific și se regăsește la bisericile ortodoxe din Rusia, Ucraina sau din celelalte state post comuniste, unde are, ca și la noi,

SONDAJ IMAS IANUARIE 1999

Topul credibilității oamenilor politici

Teodor Meleșcanu (ApR) 44%

Radu Vasile 43%

Emil Constantinescu 35,4%

Ion Iliescu 29%

Petre Roman 27%

C. V. Tudor 12% (18% la sfîrșitul lui decembrie!)

Topul credibilității
formațiilor politice

CDR - 34%

PDSR - 24%

PRM - 11%

ApR - 10%

PD - 9%

repercursiuni regretabile asupra moralului populației dînd naștere dezvoltării unor secte fără legătură cu tradiția noastră creștină.

Chiar dacă, așa cum putem spera, conflictul dintre cele două biserici românești tradiționale, ortodoxă și greco-catolică s-ar putea atenua cu prilejul vizitei pe care Papa o va face în România, ortodoxia noastră nu-și va putea îndeplini misiunea spirituală fără schimbarea cadrelor și mentalității actuale.

Considerate ca stlpi ai țării, Biserica și Armata sunt instituțiile în care opinia publică românească și-a păstrat încă încrederea. Dacă aceste instituții nu se renovează, vor sfîrși prin a se prăbuși, în ciuda sprijinului popular de care se bucură. Prăbușirea va fi inevitabilă chiar și în ipoteza, nefericită în ochii noștri, în care România rămîne în afara Europei și sub influența mafii din Est.

Nimeni nu poate supraviețui dacă și-a pierdut rostul.

Menirea bisericilor este morală și spirituală. Cea a armatei este de apărare și unire a colectivității din care face parte.

Nu regăsim aceste vocații în biserica și armata noastră de astăzi.

Mihai KORNE

ACTUALITATEA ROMÂNEASCĂ ÎN RETROVIZOR

25 ianuarie - privatizarea celei mai mari rafinerii românești, Petromidia SA de la Năvodari, în urma contractului semnat cu firma turcească AKMAYA

26 ianuarie - La ședința Consiliului Superior de Apărare al Țării s-a comunicat că pagubele celei de a cincea mineriade se ridică la 130 miliarde lei. Procurorul general a informat că o comisie de procurori și polițiști cercetează actele prin care s-a încălcat legea.

27 ianuarie - La Strasbourg, România semnează, alături de alte 21 de state, Convenția penală asupra corupției

27-29 ianuarie - Radu Vasile în vizită oficială în Germania. Întrebat insistent despre "mineriada" din ianuarie, premierul a declarat într-o conferință la ambasada română din Bonn că, pe un fond real revendicativ, "s-a încercat o lovitură de stat, susținută politic de PRM și PSM". Ceea ce a impus și "pacea" de la Cozia a fost slăbiciunea poliției.

● Biroul Permanent al Senatului a aprobat decizia comisiei juridice de suspendare pe o perioadă de 30 de zile de la lucrările în plen a lui Corneliu Vadim Tudor cu 6 voturi "pentru" și 4 "împotriva". Măsura presupune și suspendarea drepturilor bănești pe aceeași perioadă.

● ministrul Învățământului, Andrei Marga, independent, s-a înscris în PNȚCD

● Gyorgy Tokay a demisionat din postul de șef al Departamentului pentru Minorități, în urma reproșurilor făcute de UDMR pentru prestația sa lipsită de eficiență și "imaginea ștersă" din mass-media. Va fi înlocuit cu Peter Eksetin Kovacs.

28 ianuarie - la Blaj are loc a doua întâlnire a delegațiilor Bisericii Ortodoxe și a celei Greco-Catolice. Discuțiile au durat 11 ore, în prezența trimisului Vaticanului Mgr. Francesco Pio Tamburino. Ortodocșii condiționează trimiterea invitației către Sfântul Părinte de retragerea tuturor acțiunilor juridice de recuperare a bisericilor greco-catolice până la 2 februarie 1999. Greco-catolicii propun, pentru încetarea proceselor, soluționarea pe calea dialogului a conflictelor. S-a decis organizarea de comisii eparhiale pentru dialogul la nivel local. Următoarea întâlnire este prevăzută pentru 10 iunie 1999, la Mănăstirea Râmeți (jud. Alba).

● N.C. Munteanu a demisionat din Consiliul de Administrație al Televiziunii

● Organizația non-guvernamentală "Salvați copiii" protestează împotriva faptului (contrar Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului) că în mineriada din 18-22 ianuarie au fost implicați copii drept scuturi umane

29 ianuarie - reprezentantul UE pentru România, Fokion Fotiadis, declară că "prioritățile Uniunii Europene pentru România sunt accelerarea reformei structurale și rezolvarea consecințelor sociale ale acestui proces", dar este necesar acordul prealabil cu FMI pentru ca UE să acorde împrumuturi pe termen lung cu dobânzi avantajoase privind macroeconomia.

● sondaj IMAS. Sunteți de acord cu închiderea minelor? Da - 70,7%; Nu - 27,9%; sunteți de acord cu greva minerilor? Da - 40,2%; Nu - 58,8%; guvernul trebuia să folosească forța pentru a împiedica venirea minerilor la București? Da - 33,6%; Nu - 64,8%.

30 ianuarie - peste 13.000 de cazuri de gripă în București. Viscol și înzăpeziri în estul țării, drumuri naționale închise. Vacanța școlară a fost prelungită în cinci județe și în Capitală.

31 ianuarie - Emil Constantinescu și Alexandru

Herlea participă la solemnitățile prezidate de președintele Germaniei cu ocazia constituirii Fundației Catedralei din Aachen (Ex la Chapelle) ca simbol al unei Europe culturale.

1 februarie - Începe sesiunea Parlamentului, cu o absență, cea a lui Corneliu Vadim Tudor, suspendat pe 28 ianuarie în sesiune extraordinară pentru o lună. Partidul Alianței pentru România, condus de Teodor Meleșcanu adună semnături pentru introducerea votului uninominal.

● Tribunalul Județean din Deva a respins recursul Ligii Sindicatelor Miniere din Valea Jiului, menținând verdictul de ilegalitate al grevei începute în 4 ianuarie. Compania Națională a Huilei va putea, astfel, să ceară despăgubiri pentru pierderile înregistrate în perioada 4-22 ianuarie. Păgubașii aventurii sunt tot minerii. La minele Bărbăteni și Dălja, în absența ortacilor, au fost furate șinele de la calea ferată și, din clădirile administrației, calculatoarele, aparatura tehnică, faianța din băi și grupurile sanitare... La celelalte mine, în lipsa activității s-au produs acumulări de gaze, au apărut focul de mină dar și inundarea galeriilor.

3 februarie - o delegație condusă de președintele Renault, Louis Schweitzer vizitează Uzinele Dacia, după ce pe 17/12/1998 a semnat un memorandum cu autoritățile române, în perspectiva cumpărării pachetului de 51% din acțiuni

● Miron Cozma declară: "să vină să mă aresetze aici, la Petroșani, dacă au curajul!"

● comisia juridică a Senatului a amânat discutarea imunității parlamentare a lui Vadim Tudor, deoarece acesta din urmă este "bolnav".

● Bebe Ivanovici, "revoluționarul" apreciat de Ion Iliescu și care a eliberat pe veresie certificate de "luptător în Revoluție", el însuși președinte al unei Federații Naționale a Revoluționarilor Români" i-a adresat lui Miron Cozma rugămintea de a participa ca "invitat de onoare" la Congresul care va avea loc pe 19 februarie, căci a contribuit la "recunoașterea idealurilor Revoluției Române" (sic!)

4 februarie - Sinodul Bisericii Ortodoxe Române l-a autorizat pe patriarhul Teoctist să-l invite în România pe Sfântul Părinte Papa Ion Paul al II-lea, după ce invitația fusese făcută de președinții Iliescu, Constantinescu, iar în iulie 1998 de premierul Radu Vasile. Un pas înainte a constituit-o întâlnirea "Oameni și Religii" din 31 august 1998, când înalți ierarhi catolici, greco-catolici și ortodocși s-au rugat împreună la București. Venirea Papei în România este "o premieră istorică" scria La Croix (8. II): "nicio dată patriarhul Occidentului n-a făcut încă o vizită într-o țară majoritar ortodoxă". Ziaristul francez dezvăluia că Papa a făcut, pentru realizarea acestei vizite, "un demers excepțional": Mgr. Re, substitutul Secretariatului de stat al Vaticanului a făcut o călătorie la București pentru a înmîna patriarhului Teoctist, înainte de întâlnirea de la Balj, din 28 ianuarie, o scrisoare secretă a Papei, gest care i-a impresionat pe ortodocși, cum a revelat mitropolitul Daniel al Moldovei. În felul acesta, vizita Papei este disociață de reglementarea problemelor Bisericii greco-catolice. În vreme ce o întâlnire cu patriarhul Rusiei este blocată, iar vizita Papei în Ucraina este planuită după alegerile din octombrie 1999, românii, cultural latini și religioși bizantini, comentează ziaristul de la "La Croix" "pot proba strălucitor rolul lor de "punte" între Orient și Occident". Pe de altă parte, Ion Zubașcu scria în

România liberă: "Vizita Papei în România trebuie să fie un prilej de afirmare a statului de drept și de restaurare a imaginii pe care o merită România în lume, nu o validare - în condițiile depline de libertate - a abuzurilor comuniste, mai vechi și actuale". Adică nu prin sacrificarea actului de justiție, fiindcă nu e o simplă problemă de proprietate, ci de recunoașterea unui adevăr istoric de suferință și martiriu... Sunt toate semnele că Sfântul Părinte dorește această vizită. Prima invitație i-a făcut-o Mgr. Todea, când, în iunie 1990, după 4 decenii de întineric și prigoană ajungea la Roma pentru o audiență privată. Papa i-a răspuns atunci "come verei..." (cum aș veni!)

● Camera Deputaților a respins moțiunea PDSR intitulată "Șomajul". Radu Vasile a venit personal să răspundă acuzațiilor opoziției. "În loc să ne ocupăm de rebeliunea antidemocratică, de demilitarizarea poliției, ne ocupăm de obstrucționarea guvernului", a observat un parlamentar UDMR.

5 februarie - Patriarhul Teoctist și ierarhii Sf. Sinod au sfințit crucea și locul unde se va construi, în Piața Unirii, "Catedrala Mântuirii Neamului", în prezența membrilor Adunării Naționale Bisericești, veniți din toată țara, a președintelui Emil Constantinescu, a primului ministru Radu Vasile, a celor doi președinți ai Camerelor, Ion Diaconescu și Petre Roman, a primarului Viorel Lis. Au mai participat membri ai guvernului, politicieni, cîteva sute de bucureșteni. A fost semnat Hrisovul care va sta la temelie construcției. Catedrala va avea hramul Înălțarea Domnului și a Sf. Apostol Andrei și va adăposti moaștele Sf. Ion Gură de Aur, dăruite Patriarhiei române de arhiepiscopul Florenței în 1997. Lansat în urmă cu 2 ani, proiectul a stîrnit multe reacții negative, bine argumentate, iar mai recent Consiliul general al Municipal București refuzase să aprobe amplasarea solicitată de Patriarhie, specialiștii socotind-o primejdioasă.

6 februarie - conferința zonală a Alianței Cite la Ploiești, unde, în urma dezbaterilor și diagnosticului lucid asupra mineriadei din 18-22 ianuarie și a curenților puterii s-a adoptat o declarație în care se spune că a 5-a mineriadă a fost o încercare de răsturnare a puterii și "umilirea democrației" a fost provocată de "nefuncționalitatea justiției" și vinovățiile din M.I. "Momentul este foarte grav: în lipsa fermității, democrația poate degenera fie în dictatură, fie în haos". S-au conturat soluții de întărire a democrației, printre care schimbarea legii partidelor (25.000 de membri în momentul înscrierii la Tribunal), votul uninominal, respectarea punctului 8 de la Timișoara, adoptarea Legii accesului la dosarele securității prin care partidele istorice să se descotorosească de "trădători", "nuliști" și "activiști".

● Biroul Permanent PNL a decis să înceapă negocierile în vederea fuzionării cu PNL-Câmpeanu. Din echipa de negociere face parte și Dinu Zamfirescu.

● România liberă publică un articol, semnat de Vladimir Alexe, care dezvăluie ca, din 1989, CV Tudor se află în contact cu președintele Irakului, Saddam Hussein și cu cel al Libiei, Moammar Gaddafi. Tîrghul ar fi simplu: în schimbul ajutorului financiar pentru alegerile prezidențiale din anul 2000, C.V. Tudor ar transforma România într-un pion anti-NATO. Contactele cu ambasadorul Irakului, călătoriile liderului PRM la Tripoli sunt trecute în revistă cu detalii. Prin aceste contacte se urmărește, în fond, menținerea României în sfera de influență rusească.

7 februarie - a început în plenul Parlamentului dezbaterile bugetului. Pe comisii fuseseră depuse 300 de amendamente dintre care 68 au fost aprobate.

8 februarie - Emil Constantinescu și ministrul Andrei Pleșu participă la funerațiile regelui Hussein, având și o convorbire cu noul rege al Iordaniei.

9 februarie - Premierul Vasile la Budapesta. Discuțiile cu omologul său Viktor Orban s-au referit la autostrada Budapesta-București (prin Nădlac-Deva-Alba Iulia-Sibiu-Pitești, cum dorea partea română), intensifierea schimburilor comerciale, înființarea unor noi consulate în cele două țări.

● președintele Constantinescu mulțumește, prin consilierul său prezidențial pe probleme miliare, armatei, exprimându-și speranța că ea va acționa în continuare "cu consecvență și spirit de sacrificiu pentru depășirea tuturor dificultăților ce apar în condițiile unui buget de maximă austeritate"

● delegația UE pentru programul PHARE acordă 157 milioane Euro, cel mai mare buget dat României până acum. Un mare accent s-a pus pe dezvoltarea sectorului privat, pe "promovarea coeziunii sociale și economice", măsuri active de ocupare a forței de muncă - reorientare profesională, servicii sociale, lucrări publice. Anul acesta va demara și programul Fondul de Reconstrucție a Regiunilor Miniere Afectate, credit și proiecte pentru Valea Jiului. În conferința de presă, membri delegației europene au menționat că sacrificiile românilor de a suporta costurile reformei trebuie compensate de rezultate, așa cum și contribuabilul european are dreptul să constate ce s-a făcut cu banii lui...

● Un reportaj din Valea Jiului realizat între mineriada a 5-a și a 6-a și publicat de "România liberă" are de ce neliniși. Cei cca 18.000 de mineri disponibilizați în 1997 sunt mari păcăliți. Amețiți de o sumă pe care n-au avut-o vreodată în viață, sperând să înceapă o viață nouă, în lipsa unor programe de conversiune a forței de muncă, ei alcătuiesc acum mulțimea îngrijorată care asediază de două ori pe săptămână Oficiul forțelor de muncă, în zadar. Președintele țărănist al Agenției Naționale pentru Dezvoltarea și Implementarea Programelor de Reconstrucție a Zonei miniere de la Petroșani a fost incapabil să prezinte ziaristei un singur program din cele pentru care s-au cheltuit miliarde de lei. Mai bîntuie în zonă și patroni fictivi, iar alții, bine intenționați sunt sugrumați de burocrație...

● Liga Sindicatelor Miniere din Valea Jiului (LSMVJ) depune preaviz de grevă pe motivul că n-a fost semnat încă contractul colectiv de muncă.

● Ion Iliescu declară, în recenta sa întâlnire, în Franța, cu Pierre Mauroy, președintele Internaționalei Socialiste, că PDSR-ul nu are alianțe cu partide extremiste, "singurul lucru care ne-a apropiat este opoziția față de o politică antipopulară a dreptei politice din țară".

● în ziarul german "Frankfurter Rundschau", Emil Constantinescu vorbește cu amărăciune de "cortina de catifea" care a înlocuit "cortina de fier", altfel spus sacrificiile făcute de români sub dictatură, apoi pentru a o înlătura și, mai recent, în reglementarea relațiilor cu țările vecine nu au fost onorate corespunzător de occidentali - vina de călătorie se obține uneori cu mai multe umilințe ca în trecut iar investițiile străine sunt, de pildă, incomparabil mai mici decât în Ungaria.

10 februarie - Comisia juridică a Senatului (din care au absentat reprezentanții PD și ai opoziției) a aprobat în unanimitate modificarea procedurii de ridicare a imunității parlamentare propusă (în urmă cu un an și mai bine!) de senatorul C. Turianu și anume votul secret a jumătate plus unu din numărul total al senatorilor. Cu o zi înainte, comisia juridică a Camerei Deputaților adoptase și ea modificarea regulamentului în același sens.

13 februarie - Papa Ioan Paul al II-lea a acceptat

oficial invitația de a vizita România, cum a anunțat purtătorul de cuvânt al vaticanului, Joaquin Navarro Valls. Agenția ANSA a avansat ipoteza ca ea să aibe loc între 7-9 mai a.c.

● Anvers (Belgia) Victor Ciorbea a devenit membru al Senatului Onorific European (înființat în 1961, numărând în rândurile sale personalități ca Vaclav Havel, Elena Bonner, Hans-Dietrich Genscher, Michel Rocard), prilej cu care, fostul premier, primul român cooptat în acest for, a ținut un discurs de recepție în care cere sprijin pentru integrarea României în Uniunea Europeană.

● Aflat în Franța, într-un interviu dat postului Radio France International, Iliescu declară că PNȚCD este vinovat de introducerea violenței politice încă din 1990, afirmând că însuși Corneliu Coposu ar fi recunoscut că la sediul PNȚCD se aflau cocktailurile Molotov cu care au fost incendiate clădiri !...

14 februarie - FMI la București.

● Negocieri cu reprezentanții minerilor la Ministerul Comerțului și Industriei. Mărirea de salarii cu 35% este respinsă pentru că România, cu un buget de austeritate, nu-și poate permite un deficit bugetar mai mare de 2% din PIB. De altfel, delegația FMI, aflată la București, condiționează împrumutul de 540 milioane dolari de o extremă rigoare a bugetului.

15 februarie - Sentința din 6 iulie 1998 dată de Curtea de Apel, în urma căreia Miron Cozma a ieșit din închisoare, era "ultraîmpotriva bunelor maniere și tulburarea liniștii publice" ! Curtea Supremă de Justiție a condamnat în apel - sentința este definitivă - pe Miron Cozma la 18 ani de închisoare, privare de drepturi civice pentru 7 ani și interdicție de ședere la București și Petroșani timp de cinci ani după săvârșirea pedepsei pentru "subminarea puterii de stat, nerespectarea regimului armelor și munițiilor și infracțiune privind siguranța circulației pe căile ferate" la mineriada din septembrie 1991, încursiune soldată cu moartea mai multor persoane. O victimă de atunci, mai puțin cunoscută, a fost soldatul Lazăr (20 de ani), de pază la guvern, omorât în bătaie de ortaci.

● Cozma mai are încă trei procese cu termene fixate : 18 februarie (pentru scandalul de la complexul Vega, Petroșani), 22 februarie (pentru violențe comise asupra ziaristului Gigi Nicolau), 24 februarie (recurs contra sentinței date de Judecătoria de la Tg. Jiu pentru acte comise de Cozma în februarie 1994). O opinie despre Miron Cozma (Le Monde 17/II) a unui șomer din Petroșani : "Este un paranoic. Majoritatea minerilor se tem de el. Iar el îi manipulează. Puțini oameni știu că cca 10% din mineri sunt ofițeri de rezervă trimiși de Ceaușescu pentru a stăpâni situația după marile greve din 1977. Sunt capabili să se organizeze și să plece la București cînd au chef. Tentativa lor din ianuarie se poate repeta oricînd".

● Într-adevăr, la vestea condamnării lui Cozma, în seara de 15 februarie, cca 500 de mineri se strîng în Curtea Companiei Naționale a Huilei. Numărul 2 al PDSR, Ioan Mircea Pașcu, declară că sentința "nu poate fi disociată de suspiciunea puternică a interferării politicului"

16 februarie - Cele două Camere au adoptat bugetul cu 260 voturi pentru, 7 contra (parlamentarii PAR) și 6 abțineri. A fost votat și bugetul asigurărilor sociale (263 pentru, 7 abțineri). PDSR, PRM, PUNR și ApR au părăsit sala. Este votarea prima oară în 9 ani cînd Opoziția nu participă la votarea unei legi atît de importante.

● încep negocierile cu delegația FMI, condusă de Emanuel Zervoudakis.

● Minerii pleacă spre București în autocare. La prînz

ajung la Tirgu Jiu, scîndînd în fața primăriei "Armata e cu noi!" Sunt prevăzuți cu bîte, lanțuri, lopeți, furcune... Strategic, alte autobuze închid defileul Jiului pentru a împiedica desfășurarea forțelor de ordine, în rest, mișcările ortacilor sunt secrete... În jur, nici urmă de polițist. De aici, cu cca 100 de vehicule, se îndreaptă spre Capitală. Popas la Rovinari. Un prim baraj de poliție la Brădulești, cedează tactic; semne rele pentru Cozma : minierii se împuținează, localnicii sunt indiferenți; al doilea baraj, la Ișalnița, se soldează cu ciocniri violente : peste 30 de răniți, dintre care un ofițer superior internat în comă; retragerea forțelor de ordine îi surprinde pe ziaristi: un reporter al unei televiziuni din Craiova are coloana fracturată. Minerii intră în Craiova după miezul nopții, orașul e traversat fără incidente.

● La Deva are loc medierea între administrația Companiei Naționale a Huilei și LSMVJ în legătură cu conflictul de muncă înregistrat pe 9 februarie.

17 februarie - Minerii se opresc pe drumul spre Slatina. În Slătioara, podul peste Olt e barat cu mai multe blindate și camioane grele și un impresionant dispozitiv polițienesc, iar în Slatina staționează alte trupe, cu tunuri cu apă, buldozere și autospeciale de luptă. Avertizați, minierii decid, spre 3 dimineața, să plece pe ruta Caracal - Roșiorii de Vede-Alexandria-București. Există doar trei posibilități de trecere a Oltului: Slatina, Stoenești și Izlaz. În toate trei punctele sunt masate forțe de ordine, distanța mică permițînd celorlalte dispozitive să se regrupeze. În momentul cînd, la Stoenești, minerii coboară din autobuze și autoturisme, trupele de ordine ripostează imediat, încît ortacii nu mai apucă să folosească proviziile de bolovani. Trupele din Slatina le cad în spate. Încercuți, singura scăpare e fuga, mulți încercînd să se ascundă prin curțile țăranilor care, departe de a fraterniza, sunt foc și pară pentru daunele aduse cîmpului și ogrăzilor... Vinătoria de ortaci ține trei ore. Asupra celor peste 500 arestați au fost găsite efecte ale trupelor înfrînte la Costești, cu o lună în urmă: scuturi, grenade lacrimogene, combinezoane, căști. Mulți mineri rătăcesc ore în șir pînă găsesc drumul spre gara din Caracal, căutînd să se întoarcă la Petroșani. Zeci de mașini abandonate și distruse lîngă podul peste Olt. La ora 9 au fost prinși Miron Cozma, și adjuncții săi - Romeo Beja, Dorin Loiş, Ion Casapu, în apropiere de Fărcașu de Jos. Soldații își întîmpină comandanții cu urale și aplauze. Ziarele titrează în diverse variante: **Statul de drept s-a născut la Stoenești !** Generalii Mureșan, Andreescu și Cearapin sunt elogiați pentru reușita operației. Scenele cu minierii arestați, date la televizor, provoacă adunarea celor rămași în Vale pentru a încerca o reacție de solidaritate. Administrația le cere să-și reia lucrul. Bilanț : 90 de răniți, răspîndiți în spitalele din Slatina, Drăgănești, Caracal, Craiova și un mort, călcat de tren și neidentificat. LSMVJ își recuperează răniții aducîndu-i la Petroșani.

● Emil Constantinescu declară că cererea de grațiere înaintată de avocatul lui Cozma va urma procedura legală.

● Are loc sesiunea extraordinară a Conferinței Episcopilor Catolici, condusă de IPS Mureșan, Mitropolitul Bisericii Greco-Catolice, în prezența noului Nunțiu Apostolic Claude PÉRISSET, în vederea pregătirii vizitei Papei Ioan Paul al II-lea. Coordonatorul principal din partea Episcopatului catolic va fi IPS Ioan Robu, care, împreună cu părintele Cristian Sabău, vicar episcopal al Bisericii Greco-Catolice, va înființa o comisie. Comisia de organizare vor înființa Președinția și BOR, din cadrul acesteia din urmă ocupîndu-se de vizita papală PS Teofan Sinaitul. Propunerile concrete ale președinției, nunțiatului,

și celor trei biserici vor fi coordonate de Părintele Roberto Tucci, expertul Vaticanului în organizarea vizitelor papale.

18 februarie - Petre Roman a înscris la Biroul Senatului un proiect de amnistiere a unor fapte din mineriada din 18-22 ianuarie 1999. Mircea Ionescu-Quintus îl susține. Țărăniștii nu sunt de acord pentru ca liniștea socială nu se obține prin amnistie, ci prin dialog, restructurare; nu se poate amnistia înainte de a se cunoaște adevărul.

● s-a dat sentința în afacerea Țigaretă II, cei 19 inculpați au fost condamnați între 5 și 18 ani de închisoare. Fostul colonel Truțulescu a primit cea mai mică pedeapsă fiindcă a colaborat cu organele de anchetă - un exemplu pentru Cozma și o primejdie pentru Iliescu

● Viorel Cataramă și-a dat demisia din PNL, după ce, conform declarației sale, a finanțat partidul, între 1994-1996 cu 1 milion de dolari.

19 februarie Deputatul PNL Vasile Mândroviceanu care a făcut parte din subcomisia parlamentară care a analizat activitatea SRI pe parcursul desfășurării mineriadei din ianuarie, declară că la acțiunile minerilor au participat și membri ai PRM, PSM și PS, care "au stimulat și au îndemnat la nesupunere, au incitat, au ajutat, trimițând alimente și medicamente și au împărțit reviste ca *România Mare, Politică, Socialistul*". Nu se știe dacă aceste persoane erau mandatate sau nu de partidele respective, ceea ce numai o anchetă a Parchetului ar putea stabili.

20 februarie - Financial Times publică un articol despre Miron Cozma intitulat "Ultimul rege bandit". Agenția France Press constată: "eșecul minerilor este o înfrângere pentru nostalgicii comunismului".

21 februarie - ministrul Radu Berceanu la Petroșani, la discuțiile între sindicate și administrația CNH

22 februarie - Agenția de evaluare Moody's a acordat cel mai nefavorabil calificativ primit până acum de România, care intră în categoria C, după ce, tot anul trecut s-a menținut în categoria B. Alte evaluări sunt: Bulgaria - B1, Estonia - A1, Lituania - Baa1, Slovacia - Baa2

● Președintele Constantinescu a adresat mesaje de felicitare ministrului de Interne, Jandarmeriei și Poliției Române care au reușit "să redea încrederea românilor în instituțiile statului menite să așeze liniștea cetățenilor".

● Incepe vizita discretă a lui Ion Iliescu în SUA. Pregătirea și programul au rămas secrete până ce revista *Lumea liberă* din New York le-a revelat!... Liderul PDSR a plecat însoțit de vicepreședintele partidului Ioan Mircea Pașcu, cunoscut agent al serviciilor secrete, căruia i s-a interzis reînțorcerea pe teritoriul SUA în 1986, și de Ion Talpeș, "independent", fostul director al Direcției de Informații Externe după 1989 și până în 1997. Pretextul deplasării a fost o conferință despre "politica internă și externă a României la 10 ani de la prăbușirea comunismului" la Universitatea George Washington, pe care a ținut-o în 25 februarie. "Imaginea" ultimilor doi ani de guvernare și a situației economice a țării, în versiunea iliesciană, a fost atît de apocaliptică încît ar pune pe fuga orice investitor. Noroc că nici vizita, nici conferința de presă, la care a declarat că nu se simte vinovat de nici o mineriadă, n-a avut nici un ecou mediatic.

● PDSR a dat un comunicat prin care amenință cu părăsirea parlamentului dacă nu încetează acuzațiile împotriva sa, referitoare la implicarea în mineriade.

23 februarie - După aproape un an, în urma criticilor aduse de FMI și Banca Mondială, conducerea Bancorex - Vlad Soare și echipa sa - a demisionat.

Alegerile din 22 martie 1998 (cu o participare la urne de 70%) s-au soldat cu câteva surprize. Pe primul loc s-a clasat, cu 29,29 %, datorită efectelor negative ale crizei, **Partidul Comuniștilor din Moldova**, reînființat în 1995, condus de Vladimir Voronin (fostul ministru de Interne în anii 1987-89, autorul represaliilor sîngeroase împotriva mișcării de renaștere națională), partid reînființat în 1995 (după ce în 1991 PCM, filiala PCUS, fusese scoasă în afara legii).

Pe locul doi, cu 19,92%, s-a situat **Convenția Democrată din Moldova** (CDM), constituită în vara lui 1997, din **Frontul Popular Creștin-Democrat** (FPCD - născut în 1992, din Frontul Popular din Moldova, forța politică ce a declanșat marile mișcări din 1989 pentru alfabetul latin, simbolurile naționale, împroprietărirea

● Inundații și lunecări de teren în Bihor, Sălaj, Timiș și Caraș Severin.

● A fost finalizat noul contract colectiv de muncă în cadrul Companiei Naționale a Huilei, pretextul discordiei și al grevei din Valea Jiului în februarie. Planul de reducere cu 20% a pierderilor alcătuit de Compania Națională a Huilei și sindicate prevede închiderea a 23 de mine.

● Senatul a votat **Legea creditului ipotecar pentru investiții imobiliare**. CeC-ul, Agenția Națională pentru Locuințe și alte organisme abilitate pot acorda credite, garantarea făcîndu-se prin ipotecă asupra locuinței sau imobilului care va fi cumpărat sau construit.

25 februarie - gen. Corneliu Grigoraș, care, la sfîrșitul lui iulie 1998, a dat un interviu dezvăluind relația unor oameni politici români cu servicii secrete străine și în urma căruia a fost destituit din Serviciul de Informații Externe (v. *Lupta*, noiembrie 1998, p. 5) "și-a depășit atribuțiile și mandatul" a stabilit raportul comisiei parlamentare de analiză a activității SIE.

● PDSR și PRM vorbesc de morți și dispăruți la Stoenești dînd cifre diferite, dar principiul comun este minciuna și provocarea tensiunilor. Și-a pierdut viața un singur simpatizant al lui Cozma, care nu era miner și care a fost lovit de un tren. Directorii minelor din Valea Jiului declară că toți minerii s-au prezentat la lucru.

● Dintr-un comunicat de presă al Ministerului de Interne aflăm că, din audierile unor arestați din Valea Jiului - Romeo Beja, Dorin Loiș sau Dan Voican, adjuncții lui Cozma și 249 de miniere - șefii sindicali au cheltuit cca 400 de milioane de lei cu deplasarea spre București în luna ianuarie, din fondurile LSMVJ.

● Curtea Supremă de Justiție decide continuarea procesului de calomnie intentat lui C.V. Tudor de ziarista Rodica Chelaru.

● Cozma este judecat la Pitești în procesul Las Vegas, sentința urmînd să fie pronunțată pe 4 martie. În aceeași zi a fost anchetat la Parchetul de pe lîngă Curtea de Apel din Pitești, căruia i se subordonează județul Vilcea, pentru evenimentele din ianuarie 1999. De dosarul "Costești" se va ocupa același grup de specialiști ai secției Militare a Parchetului de pe lîngă Curtea Supremă de Justiție, care anchetează și asupra celorlalte mineriade.

26 februarie - Delegația FMI pleacă din România fără a fi semnat scrisoarea de intenție pentru acordul stand-by pe 1999. Promisiunea este de a reveni în aprilie, dar chiar dacă atunci negocierile se vor încheia cu bine, cererea României nu poate fi analizată decît în iunie, or plata datoriei externe se acumulează pentru lunile mai- iunie.

țărânilor), președinte Iurie Roșca și **Partidul Renașterii și Concilierii** (PRC - înființat în septembrie 1995), condus de Mircea Snegur, după ce acesta a fost marginalizat de agrarieni.

Mișcarea pentru o Moldovă Democratică și Prosperă (MMDP, partid pro-prezidențial condus de Dumitru Diacov), s-a situat pe locul trei, cu 18,11%.

În fine, **Partidul Forțelor Democratice** (PFD - înființat de Alexandru Moșanu în 1993, numit inițial **Congresul Intelectualității**), condus de Valeriu Matei, a obținut 8,96%. Marea surpriză a constituit-o eliminarea din parlament a **Partidului Democrat Agrar din Moldova**, condus de Dumitru Morțopan, care ținuse frînele puterii din 1991.

● Cum nu există ca alternativă la actuala coaliție decît haosul, ea trebuie menținută, dar nu prin cedări, ci prin demersuri diplomatice care nu afectează principiile. Imperativul îl reprezintă adoptarea legilor proprietății și a deconspirării Securității. S-au luat hotărîri de reorganizare modernă a partidului și de comunicare, pentru a preveni neînțelegerile și suspiciunile. Sunt cîteva din temele discutate la întrunirea Comitetului de Conducere al PNȚCD. În mesajul președintelui Constantinescu, citit de consilierul prezidențial Dorin Marian, există solicitarea ca țărăniștii să facă demersurile necesare pentru votarea Legii deconspirării Securității, "lege absolut necesară și de maximă urgență".

● Banca Națională a numit ca administrator special la Bancorex pe Nicolae Dănilă ce va prelua atribuțiile consiliului de administrație și are obligația de a aplica planul de restructurare al băncii, în perspectivă privatizării ei.

27 februarie - Virgil Măgureanu, secretarul general al Partidului Național Român (PNR) anunță că, începînd de a doua zi, noul președinte al partidului va fi Viorel Cataramă, proaspăt demisionat din PNL.

1 martie - încep la București lucrările conferinței internaționale "Parteneriatul pentru pace la cinci ani", cu participarea ambasadorului SUA la NATO Alexandre Vershbow, președintele Asociației Tratatului Atlantic, Theodosis Georgiou, Dan Hamilton, director pentru planificare politică la secretariatul de stat al SUA. Au avut loc două poticniri, la propriu. Andrei Pleșu care, îndreptîndu-se spre tribună, a dărîmat din greșeală un mare panou publicitar asupra demnitarilor din prezidiu, iar Zoe Petre, abia scăpată de sub panou, plecînd spre pupitrul ca să citească mesajul președintelui, a alunecat, prăvălindu-se în sală. Dar primul pas greșit l-a făcut în aceeași zi chiar președintele, care s-a împiedicat rău de o treaptă, în drum spre înfîlțirea bilanț a juriștilor.

2 martie - 10 ani de cînd **Liviu Babeș** și-a dat foc pe pîrtia din Poiana Brașov. Și-a luat viața pentru a protesta împotriva regimului Ceaușescu, dar și împotriva pasivității celor din jur. Stupefiant, dar tragic de adevărat: în închisorile din România zac încă "pentru terorism", Viorel Roventu, Petrică Năstase și Nicolae Stanciu care, în 1983, trebuiau să-l ucidă pe Ceaușescu în timpul unei vizite de lucru la CAP Goștinu. Au rezistat torturilor și n-au trădat pe cei care alcătuiseră planul eliminării dictatorilor. Pentru ei decembrie 1989 n-a avut loc! Se așteaptă anul 2003 cînd oricum și-ar ispăși pedeapsa?

● Camera Deputaților a votat (242 pentru, 50 contra) cererea Ministrului Justiției de ridicare a imunității parlamentare a deputatului PDSR Gabriel Bivolaru, cercetat pentru fraude fiscale.

Astfel, dacă în fostul parlament (ales în 1994) din 103 deputați, 84 erau aleși a sfîngii, în parlamentul ales în 1998, din 101 deputați, 40 de mandate revin comuniștilor, 26 CDM, 24 MMPD și 11 PFD.

Satisfacția comuniștilor e de scurtă durată. Cele trei formații - CDM, MMPD și PFD - alcătuiesc în 21 aprilie o coaliție de centru-dreapta, intitulată **Alianța pentru Reforme și Democrație** (ARD, sub președinția lui Mircea Snegur), întrunind împreună 61 de mandate, prin care își asigură majoritatea parlamentară și posibilitatea de a alcătui guvernul.

Conform protocolului, funcția de prim ministru revine CDM-ului, dar, la intervenția președintelui Petre Lucinschi a fost numit Ion Ciubuc (fost ambasador al Republicii Moldova la Moscova), "independent", care condusese guvernul agrariano-socialisto-rusofon înainte de alegeri, personaj mediocru și obedient. De altfel, Lucinschi impune încă alți 4 miniștri (la Externe, Apărare, Securitatea Națională și Agricultură) prin șantajul care va tensiona periodic coaliția - posibilitatea ca partidul prezidențial (MMPD) să rupă înțelegerea, și să facă alianță cu comuniștii... Președinția parlamentului revine lui Dumitru Diacov (MMPD), secondat de Iurie Roșca și Valeriu Matei.

Coaliția, în ciuda caracterului ei compozit, va încerca să schimbe cursul politicii interne și externe a R. Moldova. Are însă în spate o moștenire grea : 6 ani de politică antireformistă și pro-moscovită au împins țara într-o criză economică gravă, creditele financiare internaționale fiind blocate din 1997. Majoritatea țăranilor (grosul populației românești), la cheremul foștilor responsabili locali, nu și-au recăpătat pămîntul, mai puțin de 20% au acte de proprietate, pensiile și salariile de mizerie se plătesc cu întârziere de câteva luni, la țară pensionarii primesc echivalentul în natură - rachiu și șampanie !...iar la oraș cerșetoria a devenit o meserie. Mafia e atotputernică, poliția, depășită sau complice, economia subterană reprezintă 50-60%, iar evaziunea fiscală atinge 25%. Venitul pe cap de locuitor este în Basarabia, de 40 dolari lunar, iar în Estonia, de pildă, de 600 dolari lunar!

Noua coaliție de guvernămînt, în ciuda dificultăților de funcționare internă a cooperat chiar mai bine decît cea de la București pentru promovarea reformelor. Programul de guvernare părea promițător, organisme internaționale

4,3 locuitori, dintre care 64,5% românii, 13,8% ucrainienii, 12% ruși, 11% alte naționalități (dintre care 3,5 găgăuzi - populație turcofona creștinată).

au promis refacerea liniilor de creditare, mai ales că s-a adoptat din timp un buget auster, dar realist. Pentru prima oară, în noiembrie, guvernul a negociat cumpărarea de energie electrică din România, încercînd să scape de monopolul rusesc. Cu toate acestea, 1998 a fost un an rău : moneda națională s-a depreciat, prețurile au crescut, ca și reanșele salariale, nivelul de viață a scăzut. Într-o mare măsură contribuind la această degradare degradingolada financiară de la Moscova, pentru o țară al cărei export este într-o proporție de 60% legat de Rusia și care depinde aproape integral energetic de aceasta din urmă, în condițiile unor datorii enorme, contractate mai ales de industria transnistriană care scapă total controlului Chișinăului. Pe de altă parte, coaliția n-a fructificat toate posibilitățile, partidul prezidențial și președintele punînd frîne elanului FPCD de descentralizare, autogestiuie, inițiativă privată.

Pe 1 februarie, premierului Ion Ciubuc și-a dat demisia, sub pretextul incapacității guvernului de a scoate țara din criză. Se presupune că gestul i-a fost poruncit de președinție. Agențiile de presă occidentală cobeau o formulă guvernamentală constituită din Partidul Comuniștilor sprijinit de partidul prezidențial. În 3 februarie, la deschiderea lucrărilor parlamentului, Lucinschi își exprimă dorința de transferare a unor competențe ale legislativului în sarcina guvernului, noi prerogative instituției prezidențiale, diminuarea ponderii parlamentului. Peste două zile este investit ca nou prim ministru Serafim Urecheanu, fost secretar raional al PCM, actualul primar al Chișinăului, numit prin decret de M. Snegur în 1993, fără apartenență politică declarată, dar apropiat al președintelui. Condiția acestuia de a numi "profesioniști" (adică foști guvernanți din partidele care n-au trecut pragul electoral) în locul reprezentanților partidelor de centru-dreapta s-a izbit de tenacitatea abilă a unor lideri ai coaliției. Astfel că, în 19 februarie, cînd trebuia anunțat noul guvern, Lucinschi desemnează un nou premier, în persoana tînărului economist Ion Sturza, vice-premier în fostul guvern Ciubuc, bine văzut de cercurile financiare internaționale, propus de Iurie Roșca. Acestă lună de criză guvernamentală (în care la Chișinău

revenise, după doi ani, delegația Băncii Mondiale pentru a negocia un credit de 75 milioane de dolari) a fost un prilej de verificare a fermității și lucidității politice, examen la care a căzut, pentru a cita oară ?, Mircea Snegur. Capricios, om de inițiative unilaterale, el a demisionat de la președinția ADR, rupînd și Convenția Democrată ca fracțiune parlamentară. După derutantul episod Urechianu, varianta Sturza a fost încă o speranță împotriva mașinațiilor comuniștilor, care nu-și doreau decît revenirea la putere în coaliție cu partidul prezidențial. În ce-i privește timpul nu iartă : electoratul său îmbătrînește biologic, conjunctura politică din fosta metropolă năruie încet dar sigur iluzia unei Rusii puternice și mintuitoare. Pînă în 2 martie, alcătuirea listei guvernului s-a dovedit o cursă cu obstacole imprevizibile. Dacă și această încercare eșuează, Lucinschi trebuie să organizeze, conform constituției, alegeri anticipate. Și cele mai mari șanse, cu discursul său populist, în marasmul general, le are Voronin și ai săi...

Tactica separatismului

Una din puținele, dar substanțialele izbînzii ale puterii de centru-dreapta a fost adoptarea în noiembrie 1998 a **Legii județelor**, care pune capăt celor 40 de raioane sovietice și revine aproximativ la cele 9 județe din perioada interbelică : Bălți, Cahul, Tighina, Edineț, Lăpușna, Chișinău, Orhei, Soroca, Călărași. O situație aparte este Transnistria care ar trebui să reprezinte al 10-lea județ, Dubăsari. Se revine la denumirile administrative dinaintea regimului sovietic : consii locale, primarii aleși, prefecți numiți de guvern. Se reduce masiv aparatul administrativ, ceea ce atinge rețeaua mafiotă organizată tocmai în jurul primăriilor locale. Au votat împotriva, evident, comuniștii, susținînd, printre altele, un amendament prin care cereau păstrarea raionului "bulgăresc" Taraclia (cu 6 comune dintre care doar 2 cu populație preponderent bulgară), aflat în sudul țării, inclus în județul Cahul. În felul acesta, după separatiștii transnistrieni și găgăuzii, apăreau și separatiștii bulgari.

Surpriză : în decembrie Petre Lucinschi refuză promulgarea legii județelor, propunînd să fie păstrat raionul Taraclia și să fie extins termenul de aplicare al legii pe durata unui an, ceea ce înseamnă că alegerile locale din 23 mai 1999 ar fi organizate tot de vechea administrație și birocrație de tip sovietic. În plus, nu-i convine că prefecții sunt reprezentanții guvernului, în optica sa confirmarea și destituirea acestora ar trebui să fie prerogative președintelui.

Pe 24 decembrie 1998, în procedură de urgență, Legislativul revotează legea cu majoritate calificată fără să includă cele două amendamente ale președintelui. Este și prima victorie a parlamentarilor de centru-dreapta față de președinte. Editorialistul de la publicația *Țara*, Petru Bogatu, scria : *Petru Lucinschi a suferit una din cele mai usturătoare înfrîngeri din cariera sa*.

Pe 24 ianuarie, autoritățile locale din raionul Taraclia organizează un referendum ilegal, cu concursul forțelor de ordine locale !... întrebarea fiind formulată în limba rusă și tradusă aproximativ pentru satele românești. Conflictul interetnic este stratagema liderilor postcomuniști din tot estul european. Pe teritoriul regiunii autonome găgăuze este interzisă harta noilor județe...

Eclava nostalgiei active...

Armata a 14-a descinde din Armata a 46-a care, în timpul războiului, a acționat în Ucraina, România și Iugoslavia. Păstrată în Transnistria, spațiu în care s-au concentrat cei mai mulți rusofoni, ea a permis, prin prezența ei proclamarea, în 2 septembrie 1990, independenței "RSS Moldovenești Nistriene". În 17 martie 1991, după ce parlamentul de la Chișinău a proclamat suveranitatea R. Moldova, "parlamentarii" din stînga Nistrului organizează un "referendum" cu participarea și a militarilor Armatei a 14-a, pronunțîndu-se unilateral pentru rămînerea Transnistriei în URSS. Paciul comunist din 19-22 august 1991 e tratat cu entuziasm la Tiraspol. În 27 august 1991, Republica Moldova proclamă independența și ieșirea sa din URSS. "parlamentarii transnistrieni răspund cu înființarea "armatei naționale", formații paramilitare în care se înrolează voluntari din întreaga Rusie, înarmați de Armata a 14-a. Conflictul armat se declanșează la 1 martie 1992. Tiraspolul este sprijinit la Moscova de vice-președintele Ruțkoi, de președintele Dumei, Hasbulatov, de parlamentarii și partidele ultranaționaliste. Din participantă la conflict, Armata a 14-a devine forță "pacificatoare". Ambiguitatea e deplină : *Konsomolskaja Pravda* (februarie 1993) anunța ca "armata națională" transnistriană a purces la exerciții comune cu

Armata a 14-a, iar la Tiraspol, spunea publicația, funcționează o școală de ofițeri comună a "armatei naționale" și a Aramtei a 14-a. Gen. Lebed, ales în Sovietul Suprem din Tiraspol, declara : "47% din ofițerii Armatei a 14-a sunt localnici transnistrieni"

În 20 iulie 1995, Armata a 14-a este rebotezată grup operativ al trupelor rusești dislocate în Transnistria, compunîndu-se din 3000 militari "de elită" (400000 tone de muniții, 905 sisteme de artilerie și 49000 arme de foc, o importantă cantitate de substanțe chimice (printre care dicloretan, cu o mare putere de distrigere). În 23 noiembrie 1995, trupele sunt re-botezate "trupe de menținere a păcii". În acest fel se păstrează o enclavă rusească într-un punct strategic important: Crimeea, Transnistria și Găgăuzia pot forma un culoar la Marea Neagră și gurile Dunării, Armata a 14-a fiind și o contrapondere la Flota a VI-a americană din Mediterana, avînd în raza sa de acțiune Balcanii.

Transnistria multiplică cererile de integrare în uniunea rusobelarusa, Duma declară-o "zonă de interes strategic pentru securitatea Rusiei", deși la aderarea la Consiliul Europei, Federația Rusă s-a angajat să-și retragă trupele, continuă înființările bilaterale (pe picior de egalitate) între Lucinschi și Smirnov, forurile europene cer periodic să respecte integritatea Republicii Moldova, Armatei a 14-a, baletul diplomatic continuă într-o absolută sterilitate.

AM PRIMIT LA REDACTIE

Florin Paraschiv

Trei Europe...

În rosturi și rostire

eseuri

Editura salonul literar, Focșani, 1998

O sută de pagini de densă erudiție, de respirație mai degrabă orală trădând modelul socratic reprezentat la noi de Petre Țuțea, eseurile lui Florin Paraschiv sunt călătoria unui filosof al culturii, peregrinând pe meleagurile cele mai neașteptate : paradigma flamandă (din care lipsește, bizar, definiția balzaciană din *La recherche de l'absolu*) pentru construirea portretului spiritual al lui André Malraux, problematica religios-existențială a lui Melanchthon, "oglinzi" nuanțată a lui Luther în peripeția reformei, cazul Brasillah, măștile vrâncene și "trecerea" lui Eliade însoțită de lectura învățelului Culianu, emblematicele lui Ciubăr Vodă și Despot Vodă, aventura Tel Quel, dualități tensionate în proza lui Jünger...

Semn tare bun, vizibil mai ales în publicistică, Bucureștii și-a pierdut supremația culturală absolută, astfel încât "descentralizarea" vieții literare ne oferă întâlniri neașteptate, valoarea adăpostindu-se fără complexe provinciale într-o urbe modestă... Ceea ce presupune eroism - acela al informării, pe de-o parte, și cel al circulației și receptării. Prima probă e trecută cu soliditate. A doua, care ține de întâlnirea cu lectorii, rămâne să se împlinescă.

Un cuvânt, totuși, despre Brasillah. Motivul pentru care n-a fost grațiat se explică prin foarte înalte și puternice presiuni oculte : vina sa de neșters a fost participarea, ca ziarist, la deshumările de la Katyn!.. Or, sovieticii s-au străduit să reducă la tăcere toți martorii unei crime care n-a fost recunoscută oficial de Moscova decât la sfârșitul anilor '80.

Jean-Louis Roba și Cristian Crăciunoiu Romanian Black hussars

Grupul 3 picaj

Ed. Modells International, Bucharest, 1993

În condiții grafice de excepție, plină de fotografii, cartea, scrisă în engleză (cu un rezumat în franceză), reconstituie epopeea unității române de "stukas" (27 de aparate împrumutate aviației române de germani, în 1943) pe frontul de Est. E vorba de Grupul 3 picaj care, după doar o lună de antrenament pe noile aparate, combata pe frontul rusec începând din mai 1943 și pînă în aprilie 1944, cînd e obligat să restituie aparatele și, datorită situației de pe front, să revină în România. Autorii refac bătăliile după jurnalele de bord păstrate parțial sau după rapoartele comandamentului superior al aviației, dar nu alcătuiesc doar o istorie tehnică. Volumul evocă atmosfera de emulație, camaraderia, umorul, întâmplări pitorești, altele tragice, viața cotidiană animată de un spirit de echipă exemplar.

Sergiu Grossu Chipul omului dinlăuntru

Editura Duh și Adevăr

Cartea pune la îndemîna cititorului modelele din Vechiu și Noul Testament, reperi axiomatici care sa adîncească și să corecteze raportarea sa, uneori personală și deformatoare, la "izvorul apelor vii". Un remediu la o rutină sterilă a practicii religioase.

ȚARA (redactor șef Ștefan Secăreanu, deputat FPCD) bisăptămînal al Frontului Popular Creștin Democrat de la Chișinău, exemplară publicație de partid, adună în cele 4 pagini ale sale, un editorial, semnat de un foarte bun analist, un condei grav și ironic - Petru Bogatu -, rubrici fixe de politică internă și externă, viața satelor, probleme religioase (un dialog serial cu Părintele Cleopa !), dosare ale deportărilor, noutăți culturale... Ceea ce distinge publicația este seriozitatea concentrată a formulării știrilor și analizelor - nici o derivă "senzațională", care diluează evenimentele în multe publicații dîmbivițene. Iar țelurile politice de moment sau de perspectivă ale FPCD sunt comunicate limpede din respect pentru cititor.

Închisorile noastre etapa '98

Editor : Victor Bârsan

Editura Pythagora, București 1998

Necruțătoare radiografie a spațiului penitenciar în România de azi, "*Inchisorile noastre*" este o lucrare colectivă, realizată în cadrul microproiectului "*Combaterea violenței în armată, poliție și sistemul penitenciar*" al Grupului de Dialog Social, finanțat prin programul PHARE al Comisiei Europene. Reprezentant al FIACAT în România, Victor Bârsan, coordonator, autor al unor anchete și editorul lucrării este, printre altele, și autorul celei mai complete cărți despre Ilie Ilașcu. Lucrarea de față e alcătuită din studii, analize, mărturii semnate de ofițeri de poliție, juriști, dar și deținuți sau reprezentanți ai societății civile.

De ce o asemenea carte ? Fiindcă, scrie Victor Bârsan în Introducere, "*gradul de civilizație al unei societăți se poate evalua după modul în care îi tratează pe cei slabi*". Cazurile relatate, dintre care unele țin de un dramatism insuportabil, dezvăluie o poliție caracterizată, cel mai adesea, prin brutalitate, violență și abuz, care amintesc mai degrabă de vechea miliție decît de forțele de ordine ale unui stat de drept. Pe de altă parte actul de justiție este marcat de o birocrație kafkiană, care prelungeste automat prin haosul funcționării ei timpul de detenție, harababura administrativă combinîndu-se adesea cu complicitatea dintre procurorul și ofițerul de poliție, cu

dezinteresul avocaților. Pentru ca hățușul juridic să fie implacabil, el este reglat de un Cod penal excesiv de aspru și disproporționat : hoțul a două gîște primește 4 ani, există oameni care zac în temniță pentru amenzi, aplicate după capriciul unui subofițer de poliție, sancțiuni de privare de libertate proporționale în mod absurd cu comiterea unui viol sau a unei crime.

S-ar părea că, în acest tablou sumbru, teritoriul deschis reformei, și încă din proprie inițiativă, este sistemul penitenciar care singur s-a pus în contact cu societatea civilă propunînd organizațiilor nonguvernamentale să monitorizeze penitenciarele ! Mai mult, Direcția Generală a penitenciarelor este la origina a cărții prin seminarul organizat în 19-20 iunie 1998 la penitenciarul București-Rahova. Sigur că și aici sunt dificultăți - un buget insuficient, supraaglomerarea, lipsa doțrilor, numărul insuficient de cadre și educatori.

O carte zguduitoare, un caleidoscop de puncte de vedere, cu afit mai convingătoare și mai autentice cu cît e mai evidentă tensiunea între viețile frînte - din obuzitatea vinovată a unor polițiști anchetatori în cîrdășie cu procurorii - și indiferența față de acest tărîm al suferinței, plasat în mentalitatea generală - parcă pe altă planetă. Fiindcă, spune Victor Bârsan, "*deținuții nu sunt ai pușcărilor, ci ai societății, ei vin din și se întorc în societate, iar o detenție dezumanizantă nu face decît să împovăreze societatea cu o lume interlopă și mai activă criminogen*".

DEȘTEPTAREA CREDINȚEI,

publicație lunară, editată de Asociația Biserica Unită din Dej, este redactată de un colectiv de preoți condus de Pr. Al. Nicula, doctor în Teologie în anii războiului în Franța, și care, după ani de temniță, la peste 80 de ani, păstorește aceste pagini care respiră rigoarea și temeinicia. Revista publică filcuii ale sărbătorilor, știri din viața parohiilor, reconstituiri istorice mai vechi sau din calvarul Bisericii Greco-Catolice, articole polemice cu argumentație solidă, rugăciuni, medalioane evocînd figuri exemplare de preoți, evenimente cultural-creștine. Aflăm uneori și texte publicate în revistele care apar în presa română din străinătate, ca de pildă reproducerea mărturiei din *Cuvîntul Românesc* (Canada) a preotului greco-catolic Alexandru Rațiu (azi în vîrstă de 82 de ani), cu 16 ani de temniță comunistă la activ și care reconstituie cele 4 luni de detenție a grupului de 25 de preoți deținuți la Mînăstirea Neamțului în 1948, cu toții în aceeași cameră friguroasă și fără mîncare, în vreme ce episcopii lor erau închiși la Dragoslavele. Pe lîngă un episod de frățietate exemplară - "*...aici, în mînăstire, am avut bucuria să întîlnim pe episcopul ortodox Lălu, mazilit de patriarhul Justinian Marina, care, cu multă bunăvoință, ne-a asigurat pîine și vin și astfel am putut să celebrăm Sfînta Liturghie...*" Sunt povestite cele două vizite ale arhimandritului Teocist Arpașu, superior pe atunci al mînăstirilor din nordul Moldovei, însoțit de doi securiști. La prima întîlnire, le-a spus : "*Am venit numai să vă fac o propunere : treceți la ortodoxie și mîine veți fi liberi*". A doua s-a petrecut după tipicul poliției politice, în conversații particulare cu fiecare în parte. Și Arpașu a reușit să cîștige "la cauză" 4 dintre tinerii preoți, restul de 21 continuîndu-și martiriul prin închisori peste 15 ani.

Martor al istoriei, Emil Ghilezan

de vorbă cu Adrian Niculescu

Cuvînt înainte de Neagu Djuvara

Cuvînt de încheiere de Dinu Gavrilescu

Editura ALL, București, 1998

Cartea este un lung și substanțial interviu cu cel mai vechi demnitar fărănist în viață (s-a stins în 13 aprilie 1997), cel care ar fi trebuit să fie președintele de onoare al PNȚCD. Avocat, economist - fost director de bancă -, om politic - ministru și ultimul supraviețuitor al celor 33 de deputați aleși ai opoziției în Parlamentul din 1946, în urma fraudei electorale operată de comuniști, Emil Ghilezan a plecat în exil în 1948, după luni de clandestinitate. Exponent de frunte al pribegiei, a fost cel care a perpetuat existența juridică a partidului lui Maniu în exilul politic. Cartea este o pasionantă incursiune în istoria modernă a României, cu un portret alcătuit din detalii inedite al lui Iuliu Maniu, dar și ale altora - Vișoianu, Pogoneanu - reconstituirea aventuroasei treceri clandestine a frontierei, geografia exilului - Franța, America, Asia, din nou Europa, speranțele și zădărniciile acțiunilor politice din exil, vizita, nesperată după decembrie 1989 în țară, prilej de pertinentă și lucida analiză. "*Trebuie să-i fim recunoscători lui Adrian Niculescu, scrie, pe bună dreptate Neagu Djuvara în Cuvînt înainte, pentru îndrăzneala lui, pentru obstinația cu care l-a "incolțit" pe Emil Ghilezan silindu-l să evoc un trecut pe care altfel, din cauza vîrstei, a sănătății zdruncinate - poate și a modestiei -, l-ar fi dus cu el în mormînt.*"

Dl. Victor Popescu, în numele Casei Românești, mulțumește asistenței pentru prezența sa numeroasă și se scuză, în numele organizatorilor, pentru lipsa neprevăzută a conferențiarului principal, politologul Stelian Tănase, care și-a anulat în ultimul moment vizita în Franța. În schimb, în afara de prezența anunțată a dlui George Barbul, la masa rotundă doi invitați surpriză : analistul Radu Portocală și istoricul Neagu Djuvara.

Ca preambul al dezbaterilor, Victor Popescu amintește o comparație, ca totdeauna paradoxală, a lui Eugen Ionescu : *"Primul lucru care trebuie obținut este ca puricii să nu mai sară. Pentru aceasta se pun puricii sub un pahar. Ei încearcă să sară, se lovesc de sticlă și cad la loc. Dintr-un anumit moment, ei nu mai sar. Și iată-i pe purici avansând încet, prostii, ei pot fi împinși cu degetul, se poate sufla peste ei, nu mai sar"*. Imagine prin care pot fi caracterizați supraviețuitorii regimurilor marxiste, care și-au pierdut rosturile, transformăți în "oameni noi", înspăimântătrul "homo sovieticus" al lui Zinoviev.

Dl. George Barbul a amintit situația din țările satelite Uniunii Sovietice în perioada premergătoare prăbușirii comunismului. În Polonia, de pildă, catolicismul își păstrase intactă autoritatea; în Cehoslovacia, naționalizarea economiei a păstrat cadrul care exista înainte; în Ungaria, gulaș-comunismul a tolerat și chiar a favorizat inițiativa privată. În România, în schimb, tot ce a existat înainte de instalarea comunismului a fost distrus. Oamenii politici, personalitățile sociale, economice, culturale au fost lichidate sub Gheorghiu-Dej, iar sub Ceaușescu, industrializarea forțată și aberantă a dat naștere unui lumpenproletariat compus din foști agricultori transformând profund structura socială a țării, iar omul, supus mai bine de patru decenii unui regim de teroare și minciună, a devenit un *alt om*. Iată de ce ieșirea din comunism în România este mai dificilă decât altundeva.

Dl. Neagu Djuvara a regretat absența lui Stelian Tănase care, prin competența sa de conducător al unei reviste exclusiv politice, ar fi putut prezenta un bilanț mai articulat pe date concrete și statistici, în vreme ce contribuția sa, în ciuda celor 9 ani de prezență și implicare în țară, nu se sprijină decât pe impresii personale.

A început prin a evoca imaginea jalnică a țării pentru cel care revenea, după patru decenii, din Occident : aspectul vetust, delabrat al drumurilor, clădirilor, instituțiilor. Dar șocul cel mai mare a fost aspectul oamenilor. Vorbitorul presupune chiar că cei 45 de ani au provocat o profundă mutație : de la îmbrăcămintea,

Istoricul Adrian Niculescu, lector la Școala Superioară de Științe Politice (post câștigat prin concurs) după ce, în exil, fusese 11 ani profesor contractual la Universitatea catolică "Sacro Cuore" din Milano, și-a văzut vechimea în munca scurtată cu același număr de ani!... Motivul invocat de Ministerul Muncii, printr-o adresă semnată de dl ministrul Athanasie este : nu și-a plătit cotizația de vechime (salarială) în cei 11 ani - adică nu și-a plătit cotizația în țară, în vremea regimului ceaușist, când era refugiat politic!... Nu e singurul caz, evident. Pentru rezolvarea unei asemenea gugumănii, semnată cu solemnitate, ar trebui o decizie politică care să abroge fosta lege, altfel degeaba sunt lansate chemări către "diaspora", dacă, la 9 ani de la răsturnarea dictaturii, reprezentanții ei au parte de o integrare după legile lui Ceaușescu...

deopotrivă a țăranului și orășanului, la fizionomie - alimentația precară, mimetismul (suportarea zilnică a primitivilor cocoțați la conducere) - și comportament - agresivitate, vulgăritate și necinste (supraviețuirea prin șmecherie, compromis, minciună, furt) - care contrastează cu imaginea clasică a românului. Distrugerea aproape totală a fostei burghezii (fie lichidată, fie deklasată, fie luând calea exilului) care a dezechilibrat structura socială, poate fi constată prin împușinarea numelor cu sufixul "-escu". O adevărată tragedie este tentația tineretului de a fugi, scîrbit de desfigurarea politică din ultimii 9 ani.

Vorbitorul a încheiat, totuși, într-o notă optimistă : Capitala a început să-și schimbe chipul, guvernul, cu toate slăbiciunile sale, numără și oameni de valoare, ca Andrei Pleșu și Alexandru Athanasie și pare să fi rezolvat favorabil ultima tentativă de "mineriadă". Principalul motiv de speranță în viitor rămîne însă calitatea remarcabilă a studențimii, cum a putut constata ca profesor la două facultăți din București, îndemnându-i pe tineri să nu mai dezerteze, fiindcă, fără ei nu se poate reface țara.

Al treilea vorbitor, dl. Radu Portocală, a schițat un bilanț al celor 9 ani scurși de la dispariția lui Ceaușescu. În opinia sa, am asistat de-a lungul acestor ani la construirea unui dezastru, iar schimbarea de regim din 1996 nu a reprezentat, așa cum se sperase, o întrerupere a acestui fenomen.

Radu Portocală a subliniat decalajul existent între discursul oamenilor politici și acțiunile întreprinse, sau, mai degrabă, lipsa acțiunilor. În acest sens, mijloacele puse la dispoziția scopurilor afișate, chiar și în ultimii doi

ani, sunt cel puțin insuficiente. Din punct de vedere politic, economic sau diplomatic, continuitatea este flagrantă, conducînd la o degradare dramatică a situației generale a țării. Din punct de vedere social - un domeniu discutat mult mai rar decît ar trebui - asistăm la o prăbușire ale cărei consecințe nu pot decît să ne alarmeze.

Administrația românească este confruntată cu o problemă umană majoră. Schimbarea e greu imaginabilă în condițiile menținerii integrale a unui personal care și-a dovedit fie incompetența, fie reaua voință. Incapacitatea - sau lipsa dorinței - de a primi administrația este, pentru actuala conducere de la București, cel mai grav handicap. Observarea actualității românești de după 1989, dar în special din ultimii doi ani, nu poate conduce la concluzii satisfăcătoare și, ceea ce e mult mai grav, nu are darul să ofere prea multe motive de optimism pentru viitor.

Lungi aplauze după cuvîntul fiecărui participant la dezbateri au exprimat adeziunea sălii (cca 100 de persoane) la punctele de vedere exprimate. Cîteva întrebări puse din sală au permis conferențiarilor să precizeze sau să-și nuanțeze analizele.

(Corespondent)

După ce **"Rugăciunea de prisos"** de **George Astaloș** a fost reprezentată pe două scene pariziene - Théâtre de Nesle și Théâtre La Resserre - și la Lyon, după o premieră germană la Dortmund, de curînd a avut loc la Viena, în regia lui Ip Wischin, punerea sa în scenă, la teatrul Pygmalion, a cărui actuala stagiune este consacrată religiei. Directorul teatrului este Tino Geirun, originar din România, stabilit în Austria în 1985.

Jurnalul literar

O TEMEINICĂ CERCETARE A LITERATURII EXILULUI

Jurnalul literar a fost prima publicație culturală apărută în acea vreme dilatată de entuziasm și iluzii, imediat după 1989. Caracterul ei de excepție s-a verificat nu doar prin această prioritate temporală, ci mai ales prin direcția ei inedită, tenace, aceea de reconstituire a adevăratului spațiu literar românesc - prin recuperarea profesionistă, din unghiul cercetării, a "literaturii din exil" dar și a textelor "uite", marginalizate de vijelia dezdăcînării comuniste. Cel căruiia îi revine meritul acestei vaste activități de reinstaurare valorică este directorul revistei, cercetătorul **Nicolae Florescu**, poate cel mai avizat, la ora actuală, specialist în "exilul" românesc.

"De frica ' revanșei', tragedia culturii românești, în ultimele decenii comuniste, nu numai că nu a fost examinată cu luciditate și responsabilitate, așa cum se cuvenea, ci, dimpotrivă, a fost sistematic eludată, sau prin minimalizare (...) sau prin vehemența condamnării a celor care încercau să-și asume, în numele demnității intelectuale, sarcina enormă - s-ar părea - a recuperării adevărului istoric", declară N. Florescu într-un interviu (**România liberă**, 5 februarie 1999). Sigur că reconstituirea unei adevărate ierarhii se izbește de rezistența celor care s-ar vedea subclasați, de inflația amatoristă a profitului editorial, dar și de un peisaj moral și intelectual deplorabil: *"un lucru pe care îl detest, mai ales, este desprețul 'canaliei' actuale față de rolul și rostul intelectualului în societate (...) condiția lui materială precară, eliminarea lui din structurile de conducere sau*

de autoritate ale statului, transformarea creatorului într-un personaj marginalizat, de abia tolerat, nu are nimic comun cu statutul artistului român în perioada interbelică".

La editura Jurnalul literar (care poartă același nume cu revista valorificînd 90% din textele publicate aici) au apărut :

Leontin Jean Constantinescu **Jurnal**

Prefața Nicolae Florescu, preambul de Ștefan Issărescu, ediție îngrijită de Zoe Constantinescu.

N.I. Herescu **Agonie fără moarte** roman

traducere din franceză de Cornelia Ștefănescu după ediția apărută la Paris în 1960. Post scriptum de Nicolae Florescu.

Nicolae Florescu **Intoarcerea proscrisilor**

Cartea cuprinde texte critice despre Cioran, Eliade, Ionescu, Vintilă Horia și Paul Costin Deleanu, despre poetul și editorul Ioan Cușă, despre filosoful Octavian Vuia, despre Pamfil Șeicaru și despre istoricul și teoreticianul literar Alexandru Busuioceanu, despre romanul *Blocada* al lui Pavel Chihaiia și *Undele scurte* ale Monicăi Lovinescu, despre Constantin Amărieuței, Theodor Cazaban și romanul Adrianei Georgescu *La început a fost știutul*.

19e Salon du Livre 19-24 mars 1999

Paris expo - Porte de Versailles
tél. 08.36.68.00.51

Métro : ligne 12, Porte de Versailles - ligne 8 - station
Balard Bus : lignes 39 - 42 - 49 - PC et seulement le
dimanche : 80 Parking : R

**Les Editions roumaines -
Humanitas, Cartea românească, DU
Style, Anastasia, Nemira, Albatros, All,
Universalia, Teora... stand C. 34**

CASA ROMANEASCA
120 bis, rue Haxo, 75019 Paris
(Metro Télégraphe sau Porte de Lillas)

**Sîmbătă, 20 martie, la orele 17, prof. Neagu
DJUVARA prezintă "Istoria României" - (partea a
II-a) casetă video, comentată de prof. Pierre
NASTUREL**

**Sîmbătă, 17 aprilie, la orele 17, Mihai KORNE
va vorbi despre "Implicațiile mondializării în cur-
asupra economiei românești"**

Noul consul general al României la Marsilia este
timișoreanul Vasile Popovici. Adresa consulatului : (157, Bl.
Jules Michelet, 13001 Marseille)

**RADIO ROMANIA
INTERNAȚIONAL**
tel/fax : (40) 1 223.26.13

Europa occidentală
(timp universal) - **05 -06,15**
7105;9510;9625;11775
(kHz)
și **17 - 19** 6135; 7195 (kHz)

**luni "Promemoria" - istorie
românească**
marți - "Business club"
miercuri "Ce mai face ..." -
interviuri cu personalități ale
vieții culturale, sociale și politice
din țară sau de peste hotare
**joi - "Comunitatea româ-
nească"** - relații cu românii de
pretutindeni
**vineri - "O provocare
pentru viitor"** - dificultățile
tranziției
**"România, istorie și
civilizație"; "Românii dincolo
de orice frontiere"**
**sîmbătă - "Amprente româ-
nești pe Mapamond"** -
prezențe românești în patri-
moniul cultural și științific
**duminică - "Revista
religioasă a românilor de
pretutindeni"; "Mitologie
românească" "Fonoteca de
aur"**

Cursuri valutare

1 franc elvețian = 8893 lei;
1 EURO = 14142 lei;
1 dolar SUA = 12816 lei;
1 marcă germană = 7231 lei;
1 franc francez = 2156 lei.

DECESE

Maria Berindei (n. Tzigara-Samurcaș), la 93 de ani, la Paris;
Bruder Augustin (Gheorghe Cicu), ultimul director al Liceului "Sf.
Iosif" (1948) Wiener Ferencz; Gabriel Bacovia, fiul poetului, la
Bacău; Angelo Miculescu; Ovidiu Ciobanu; Ludovic Gavrilă
Fornvald; prof. Alexandra Cazacu; Petru Codrescu; Vasile Cojocaru;
prof. Ioan I. Odeteanu, veteran de război; dr. Paul Pătrașcu; ing. ing.
Dan Nicolaescu; Lavinia Constantinescu-Cedec (Silișteanu); Areta
Bădiliță; ing. Vasile Laurențiu Budișteanu; Cecilia Stamat-
Saukutowicz; Mariana Silvia Chițu; Mircea Stan; Traian Nicolescu;
Suzi Iupceanu Lașcu; Profira Pița; Felicia Dragomir; Mircea
Cotocea; Gheorghe Baciu; Louis Ginju; Ion Zamfirescu; Paulina
Conu; Dinu Constantin Fundățeanu; Maria Popovici (Roșculeț);
Mihai Corduneanu; actorul Radu Zaharescu; Iulia Mușatescu; ing.
Mihai Gruia; Mihai negoiață, veteran de război și fost deținut politic;
Felicia Dragomir (Marghescu); Veronica Țopa (Brăileanu); av.
Emil Gheorghiu; Eleonora Pungă; Marin Mihalache; Roman Gh.
Mihai; Elena Sultana (Hadărcă); prof. dr. Constantin Păunescu; Ion
Albu Stănescu; ing. Puiu Manta; ing. Gheorghe Stan; ing. Cezar
Alexandrescu; Silvestru Boatcă; dr. Andrei Coltofeanu; dirijor Tica
Atanasiu; Andrei Plăcintar; dr. Aurel Trifu; Nicolae Frenkel; Ion
Iancu; Mihai Sitaru; Lucreția Marinescu; artist plastic Sorin
Ionescu; dr. Constantin Samborschi; Nicolae Drăgulescu; Andrei
Giurgea; Ion Albu Stănescu; Ileana Mașala; Elena Cristea; Nicolae
Țigănuș; arh. Ioan Mohor; ing. Trandaf Ionescu; col (r) ing. Tiberiu
Fizitea; dr. Adrian Panaite; Anicuța Potra; Emilia Stărcă; Jean-
Nicolas Mănescu; Ileana Ologoiu; Constantin Stăpînoiu; Florica
Filipovici; Natașa și Jean Olaianog; Pascu Nicolae; Aurora
Bartolomeu; Șerban Ciuley; Rodica Nan (Sârbu); Ștefan Tăbăcaru;
dr. Iosif Timotei Căpușe; Costin Nădejde; Constantin Stăpînoiu;
Neagu Valeriu Văleanu; Mihai Moraru; ing. Ana Iepureanu; Dina
Masia; Petre C. Ion; Ana Ciucur; col (r) Dumitru Bercu; Cristodor
Dragomir; Ștefan Teodorescu; Theodora Iordăchescu; Mihai
Moraru; prof. dr. doc. Tiberiu Ieremia; ing. Mircea Armășelu;
Sergiu Nazarie; profesor, traducător și critic literar Gheorghe
Ghidu, fost deținut politic, la vârsta de 94 de ani; dr. Alexandru
Stănescu; gen (r) Ion Bănă; Zoica Blănuș; farm. Cezarina Țuchel;
col (r) Profir Constantin; Elena Turcitu; prozatoarea Vera Huduci;
Ovidiu Bogdănescu; preot Ion Tomescu (satul Glâmbociei); ing.
Eugen Popovici (Zane); Ioan Cristoveanu; Anghelina Vasile;
Gheorghe Caracalițeanu; farm. Florina Gândilă; dr. avocat Ioan
Cichi; Ștefan Tăbăcaru; dr. primar Elena Popescu Mariana Negoiață;
Constantin Băloiu; ing. Jean Rieber; prof. Ion Bălțeanu; Elvira
Petreanu-Manolescu; col (r) Nicolae Sâmbotin; ec. Ioniță Vasile;
prof. univ. dr. ing. Constantin Wanyarek; Ioan Mateescu; ing.
Ioana Larionescu; Mihaela Nicoleta Vasile; Tudor Moșoiu; col (r)

Valeriu Georgescu; Grigore Apostol; Constantin Iordănescu;
Alexandrina Carabin; ing. Miti Benescu; Nicolae Pavlidis; Mihaela
Ionscu (Răzmeriță); grafician Dan Alexandru Ionescu; Ecaterina
Istrate; Alexandru Antonovici; Reta Andreescu; Anda
Cantacuzino; dr. petre Gh. Decu, fost deținut politic și membru
marcant PNȚCD; veteran de război, Grigore Rusu; Florica Cherim
(Sabo); Anatoli Mândru; Maria (Cardel) și Bruno Hodoreanu;
Carmen Andreescu; Ana Ileana Sârb; dr. ing. Gheorghe Vrînceanu;
profesorul de pian Mircea Costache; Sofia Stihii; Tina Poltschi; prof.
Maria Șerbănescu; Enache Iordache; ing. Corneliu Filimon;
Mironica Olaru; Nicolae Becheru; av. Teodor Fiacescu; ing. Lucian
Costescu; Theodor Buru; Andrei Manta; Aurel Dăboveanu; ing.
Aurel Bogdan Vlaicu; acad. prof. dr. Vladimir Trebici; ing. Marin
Mircea; Cristea Constantin; acad; dr. ing. Ion Vulpe; G. Irina
Spandonide; Marin Cioacă; preot Năstase Napoleon; gen. (r)
Emanoil Lupei; Maria Trandafirescu; Viorica Alexandrina
Stăvrescu; Ioana Vica Decu; ing. Victor Nuța; Ecaterina Cojocaru;
ing. Aurelian Niculescu; Haralambie Bădeanu; Ionica Voinescu;
Nutzi Dona; Ion Blidar; Vasile Vălcu; Romeo Ionescu; Constantin
Năstase; dr. Nicolae Eremia; Ștefan Manolache; Valerian Oproiu;
veteran de război, av. Adrian Ventonic-Iași; fam. Ctin Druțu; dr.
Constantin Aslan; Valeriu Marinescu; prof. univ. Gheorghe Pavel;
Madeleine Vasilescu; Lucian Amăutu; ing. Jean Ionescu (Ploiești);
prof. Marcela Rovinaru; Anton Rogoz; Vasile Tarpo; Ioana
Cristescu; dr. Rodica Pomojescu; prof. Iulian Anghelescu (Brăila);
Elena Iacovache; col (r) ing. Laurențiu Cristescu; Adrian Nistor;
Aurelian Bălcan; ing. Raymond Cernat; Paraschiva Țurcanu;
Mircea Iancu; Magda Georgescu; ing. Gicu Chirițescu; Constantin
Constantinescu; prof. dr. Nicolae Asandei; Silvia Selaru; ec. Aurel
Deboveanu; ing. Corneliu Filimon; prof. Gh. Bălea; dr. conf. Mihai
Leonescu; Traian Burbea; col (r) Petre Cosmănescu; Steliana și
Tomița Pușcă; dr. Ruxandra Baloi; Dana Roman; col (r) Mircea
Nicolau; Gavril Gropă; Dumitru Iavorschi; ing. Corneliu Filimon;
Vasile Mercan; preotul Gheorghe Vișinescu; prof. George
Cojocaru; veteran de război Victor Ionescu; Alexandra Bădescu;
Ecaterina Gavrilescu; Silvia Brădulescu; Dumitru Vâscu; Octavian
Tomuța; Felicia Nițescu; Elena Rădulescu (Anghelescu); dirijorul
Liviu Cavassi; Mihaela Bănuțescu; Maria Cristea; Irina Totan
(Badea); Viorica Bandu; ziarist, fost deținut politic Paul Constantin
Petzi; prof. Iulia Năstase; Elena Udubăseanu; dr. ing. Valentin
Pantelimon; Cornel Tabacu; Ionel Sălceanu; Petre Meicu;
Gheorghe Voicu; ing. Gh. Silvestru; Miora Petrescu-Prahova;
Ionel Floreșteanu; prof. arh. Mircea Alifanti; Mircea Puiu Popovici;
Grigore Cătuna; prof. univ. dr. Alexandru Dobrescu; Romana
Chidreanu.

En Francs Français:

FRANCE FRF 250
EUROPE FRF 300

Par avion :

AMERIQUE
AMERIQUE DU NORD FRF350
ISRAEL
AMERIQUE DU SUD
ASIE FRF 450
AUSTRALIE

En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit.
DEM 100 - CHF 90 - GBP 35

USA 60 ou équivalent

USA 70 ou équivalent

125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France
Tel. (33-1) 46020540 Telefax (33-1) 46 02 14 37 - Tlx 270152 F
Commission Paritaire N° 65481 - CCP : 11 341 71 A Paris

L'EUROPE ET LES MINERIEDES DE ROUMANIE

par Michel Korné

Depuis dix ans, les Européens, sont périodiquement surpris par les événements qui se déroulent en Roumanie.

En décembre 1989, la chute du communisme de Ceausescu s'est faite avec une violence qui, à l'époque, n'avait pas de précédent et a profondément choqué l'opinion publique. Les guerres et les "nettoyages" ethniques qui ont ensanglanté les ex-républiques soviétiques et de Yougoslavie n'ont commencé que plus tard. Elles n'ont toujours pas cessé mais l'opinion publique européenne s'y est habituée et y attache de ce fait moins d'attention.

En 1990 et pendant les premières années de cette décennie, l'Occident et spécialement l'Union Européenne s'est intéressée aux perspectives que pouvaient offrir les pays de l'Europe du Centre et de l'Est. Les difficultés rencontrées par les investisseurs, les crises persistantes dans certains pays dont la Roumanie et, récemment l'effondrement du rouble russe, ont découragé un grand nombre d'entre eux. Seules restent les grandes entreprises qui investissent à long terme ou ceux qui recherchent une main-d'oeuvre bon marché sans investir ou encore des spéculateurs, voire des prête-noms qui rachètent des entreprises d'état à vil prix, pour le compte de capitaux occultes.

Dans ce climat, l'intérêt de l'Occident pour l'Europe du Centre et de l'Est s'est beaucoup atténué. De ce fait, les perspectives d'intégration à l'OTAN et à l'Union Européenne se sont réduites pour tous à l'exception des pays de la "première vague", Hongrie, Pologne, et République Tchèque.

Nonobstant l'effort remarquable fait par le président Constantinescu dès son élection en Novembre 1996, la Roumanie n'a pas été incluse dans cette première vague. La stagnation des réformes et de la privatisation pendant les deux années qui ont suivi, n'ont fait qu'accentuer le scepticisme occidental à l'égard du pays.

L'atout majeur de la Roumanie pendant les dix dernières années a été

celui d'une relative stabilité entre les affrontements qui déchirent l'ex-Yougoslavie et la décomposition continuelle de l'ex-URSS et de la fédération russe qui lui a succédé.

Cette relative stabilité avait été mise à l'épreuve par les quatre "minériades" au cours desquelles les mineurs de la vallée de Jiu ont envahi la capitale en 1990 et 1991. Ils avaient terrorisé la population et les partis opposés à Iliescu, le président néo-communiste de l'époque, et chassé du pouvoir le gouvernement à orientation socialiste de Petre Roman. Ces actions avaient été organisées et dirigées par les hommes d'Iliescu, anciens cadres de l'ex-police politique communiste qui contrôlaient toujours l'armée, la police, le service de renseignement et les autres institutions clefs du pays dont la justice et l'économie.

Les partis d'opposition, National Paysans et Libéraux étaient eux-mêmes fortement infiltrés par des ex-informateurs de la Securitatea de Ceausescu ou des personnes que l'on pouvait chanter grâce aux dossiers détenus par cette dernière.

C'est la raison pour laquelle toutes les tentatives de faire adopter une loi pour rendre publique les archives de l'ex-Securitatea ont échoué aussi bien à l'époque d'Iliescu que depuis l'élection du nouveau parlement.

La Roumanie restait prisonnière des anciennes structures même après l'élection du président Constantinescu.

A l'exception de quelques collaborateurs de longue date, Emil Constantinescu était seul, obligé de s'appuyer sur des gens de l'ancien régime, qui s'étaient ralliés à lui temporairement pour conserver leurs places, mais prêts à le lâcher aussi bien au parlement que dans les différents départements de l'exécutif, de la justice, de l'économie, etc..

Dans les mois cruciaux de 1997 et début 1998, où Victor Ciorbea, son premier ministre de l'époque, était décidé à réaliser les réformes et les privatisations, l'appui du parti de Petre

Roman et d'une partie des Nationaux Paysans, indispensables au maintien de la coalition, a fait défaut.

En Mars 1998 pour maintenir la coalition, le président a été contraint de sacrifier Ciorbea et le remplacer par Radu Vasile, connu pour sa conception dirigiste de l'économie, plutôt que de prendre le risque d'élections anticipées.

Ce choix fait qu'à ce jour, soit un an plus tard, les réformes continuent à piétiner et les privatisations sont loin d'être achevées, cependant que l'inflation est remontée à 40% fin 1998 et que l'économie roumaine ne donne encore aucun signe de reprise.

Certes, le résultat des élections anticipées était aléatoire du fait de la dégradation générale des conditions de vie. Elles pouvaient aboutir à la victoire d'une nouvelle coalition entre les partisans d'Iliescu et ceux de Petre Roman, ou à l'élection d'un parlement sans majorité. Dans ces deux cas, cela aurait renforcé l'emprise des gens de l'ancien système. En temporisant, le président a gagné du temps mais sa popularité s'est affaiblie.

Profitant du mécontentement général, les partisans d'Iliescu et ceux des partis extrémistes ont organisé en Janvier 1999, une nouvelle expédition des mineurs de la vallée du Jiu sur Bucarest pour obliger le gouvernement à renoncer à la fermeture de plusieurs mines improductives. Certains ne cachaient pas que leur but était de "chasser" le gouvernement, comme ils l'avaient fait avec celui de Petre Roman en Septembre 1991.

Dix mille mineurs encadrés par des agitateurs et constamment renseignés par leurs contacts au ministère de l'intérieur se sont mis en route à la mi-janvier.

Le 19 Janvier, en 3 heures, ils ont renversé les barrages de jeunes policiers non formés, démunis de moyens et d'encadrement, qui devaient arrêter leur marche.

Le lendemain, le premier ministre a cédé, augmentant les salaires de 30% et ajournant pour cinq ans la fermeture des

Suite page II

mines.

L'opinion publique roumaine s'est toutefois retournée contre les mineurs et s'est regroupée autour du président Constantinescu qui restait à ses yeux le rempart contre la violence.

Dans ce climat politique tendu, la Cour Suprême de Justice qui jugeait le chef des mineurs, Miron Cozma, pour les violences commises en septembre 1991, prononce le 15 Février, sa condamnation à 18 ans de prison!

Dopé par son succès de Janvier, Cozma rassemble à nouveau ses troupes avec l'intention, cette fois déclarée, d'envahir Bucarest et "de les chasser tous"...

Le retournement de l'opinion publique fait toutefois qu'il n'est plus suivi que par trois mille hommes, dont seule, une partie, étaient des mineurs en activité. Cette fois leur colonne d'autobus, pelleuses et voitures se heurte à des gendarmes bien dirigés qui les refoulent et arrêtent leur chef.

□

Peu de jours avant que ne soient rétablis, de la sorte, l'ordre et l'autorité de l'Etat, le président roumain avait analysé avec franchise et lucidité, dans une interview les faiblesses et les défaillances de son gouvernement ainsi que le rôle néfaste de l'économie souterraine qui fausse les relations sociales dans tous les états ex-communistes, déséquilibre leurs budgets et affaiblit leurs institutions.

En Roumanie, Emil Constantinescu estime que le pouvoir et les institutions se sont désagrégés en 1989 lorsque l'armée et la Securitate ont abandonné Ceausescu. Actuellement l'on assiste au rétablissement et au renforcement de ces institutions. Même si elles restent encore faibles, c'est la première fois que les mineurs ont été arrêtés alors qu'ils avaient envahi précédemment Bucarest à quatre reprises avec l'aide de la police et la tolérance de la justice et de l'armée.

Depuis son élection en Novembre 1997, il a fallu destituer 160 généraux et 250 cadres supérieurs de l'armée et des éléments peu loyaux de la police.

"J'ai déjà commencé et compte continuer à changer les chefs de la police jusqu'au niveau de chaque département. La justice qui s'est effondrée après 1989, c'est la justice communiste. Actuellement la justice fonctionne dans le système différent de la démocratie avec les garanties requises pour l'individu et de ce fait, le jugement de Miron Cozma demandait du temps pour que la défense puisse faire respecter ses droits. Nous bâtissons actuellement un Etat nouveau par rapport à l'état national et unitaire de Ceausescu.

C'est un état national et unitaire qui est en plus un état de droit... Cela veut

dire que la loi doit s'appliquer partout de la même façon (y compris dans la vallée de Jiu , n.r.) et à tous, au président de l'Etat comme à Miron Cozma".

□

Cette analyse pertinente ne touche que partiellement le problème de fond, celui du passage d'un régime totalitaire à la démocratie.

En Italie et en Allemagne de l'Ouest, ce passage s'est fait en 1944 et 1945 par l'effondrement des institutions totalitaires et leur remplacement par les rouages de la démocratie parlementaire avec la présence des troupes anglo-américaines et françaises. Le changement a donc été total, ce qui n'a pas empêché un nombre important d'anciens fascistes ou nazis de conserver ou prendre des places dans la nouvelle administration et ses institutions.

L'esprit des institutions a toutefois complètement changé et mêmes les cadres de l'ancien système se sont convertis aux avantages du nouveau régime.

Cela n'a pas été le cas des états communistes d'Europe après 1989. Le communisme s'est bien effondré mais, en l'absence des troupes occidentales, ses institutions, ses rouages et quasiment tous ses cadres sont restés en place. Leur changement ne peut se faire que lentement, si l'on veut respecter les garanties qui sont la raison d'être de la démocratie.

En Roumanie, lorsque les communistes ont pris le pouvoir en 1945, le lendemain des accords de Yalta, ils ont fermé certains ministères, dont celui des Affaires Etrangères dirigé par Ana Pouker, et remplacé en 24 heures le personnel par de nouvelles personnes. L'armée, la justice, l'économie et par la suite toutes les institutions ont été "épurées".

Cette méthode est applicable par une armée victorieuse, comme ce fut le cas après la guerre mais non pas lorsque l'effondrement du système totalitaire se fait de l'intérieur, de manière pacifique.

Emil Constantinescu en Roumanie, comme d'autres dirigeants de l'Europe du Centre et de l'Est, qui veulent conduire leurs pays vers la démocratie, n'ont ni les hommes ni les moyens. Ils ont par contre, parmi les gens et les partis supposés les soutenir, un nombre considérable d'opposants larves qui, en surenchérissant ou en invoquant toutes sortes de raisons, s'opposent ou freinent les réformes. Nonobstant les mises à la retraite de 160 généraux évoquée par le président roumain, le général qui commandait en Janvier les policiers, a pris la fuite dans le coffre d'une voiture, abandonnant ses jeunes recrues aux prises avec les mineurs conduits par des cadres manifestement aguerris!...

Il existe en Roumanie comme dans les autres états ex-communistes, des hommes compétents, honnêtes et attachés aux idéaux démocratiques, mais leur recrutement est difficile aussi longtemps que les institutions conserveront leurs anciens cadres et que ces derniers bénéficieront des protections que tout système démocratique doit garantir à ses citoyens.

La privatisation de l'économie pourrait changer les choses à condition que l'Etat renonce aux moyens de l'économie dirigiste, ce que l'actuel premier ministre ne semble pas disposé à faire. Avec un système bancaire qui fonctionnerait suivant les lois du marché, la plupart des entreprises privatisées seraient contraintes à en faire autant. C'est la raison pour laquelle la privatisation se heurte toujours à des obstacles considérables, nonobstant les pressions du F.M.I. et de la Banque Mondiale.

□

Il est possible qu'après l'échec des deux dernières "minériades" de Janvier et de Février 1999, avec l'appui de l'opinion publique et celui des institutions et gouvernements occidentaux, le président Constantinescu puisse accélérer les changements. S'il le fait et les mène à bien, il pourrait être réélu au terme de son mandat actuel, en automne 2000. Cela permettrait de mener à bien les réformes dont l'on parle mais qui ne se réalisent pas. Il faudrait aussi que les partis de l'actuelle coalition gouvernementale se décident à renouveler leurs cadres et à se débarrasser des agents d'influence de l'ancien système.

Ce nettoyage risque d'être difficile aussi longtemps que l'opinion ne pourra pas avoir accès aux dossiers de l'ex-Securitatea et juger les vrais mérites des gens qui réclament ses suffrages.

Il faut que l'électeur sache pour qui il vote et ne soit pas trompé, une fois de plus par les déclarations.

Dans tous les sondages au cours des années, l'opinion publique s'est prononcée avec des majorités, de 80 à 95% pour l'intégration à l'Europe. Contrairement à cette volonté populaire répétée, la Roumanie reste un des pays où les réformes et les privatisations ont le moins avancé du fait des blocages des minorités détenant des positions clefs.

Les minériades ont été les moyens par lequel ces minorités ont freiné voire bloqué la volonté de l'immense majorité des Roumains à vivre en démocratie, dans un état de droit et en Europe.

Après l'échec des deux dernières minériades, le moment est propice pour agir dans ce sens en unissant la force de l'opinion, la ténacité du président et le soutien de l'Europe.